

[Finansministeren.]

tab afskrives over en 10 års periode, vil der alene på denne post fremkomme en årlig merudgift på 37,5 mill. kr. Endvidere kan der regnes med et vist tab for staten i forbindelse med gældsforpligtelserne i henhold til betalingsoverenskomsterne med Schweiz, Belgien og Frankrig, idet staten overfor nationalbanken har ydet garanti for de til enhver tid opstående saldi.

I det kommende finansår vil alle de anførte udgiftsstigninger virke med deres fulde vægt, og dertil kommer en stigning på anlægsbudgettet ved indkøb af maskiner, apparater, inventar o. s. v.

Yderligere må regnes med, at visse råvarer til statsdriften vil stige i pris. Alene statsbanernes årsforbrug af brændsel, kul, olie o. s. v. er en post på henvend 70 mill. kr., så selv en relativt lille prisstigning vil give sig ret kraftige udslag på statsbanernes budget. Den samlede stigning for et helt finansår vil antagelig mindst blive 70 mill. kr.; beløbet vil kunne vokse som følge af devalueringens indirekte virkninger på priser og lønninger.

Når man herefter sammenholder de anførte tal for indtægter og udgifter, kommer man til følgende resultater vedrørende driftsbalancen på statsbudgettet: i 1945—46 var der et underskud på 532 mill. kr., i 1946—47 var der et overskud på 101 mill. kr., i 1947—48 var der et overskud på 131 mill. kr., og i 1948—49 var der endelig et overskud på 320 mill. kr., hvilket tal ikke afviger stort fra det beløb, jeg nævnte her for det høje ting ved debatten om tillægsbevillingsloven i juli måned.

Såvidt man i øjeblikket kan skønne, vil overskuddet i indeværende år blive væsentlig mindre, nemlig omkring 100 mill. kr. Endvidere tyder alt på, at overskuddet vil blive yderligere reduceret i 1950—51, idet man til det foreliggende forslags udgiftstal må lægge den anførte merudgift som følge af devalueringen samt tage hensyn til, at det i forslaget opførte udgiftsbeløb på 250 mill. kr. som nævnt næppe vil være tilstrækkeligt til at dække samtlige øvrige tillægsbevillinger. Ved en forlængelse af de nugældende afgiftssatser for spiritus og omsætningen af stærke drikke vil balancen dog kunne forbedres noget.

Stillingen er således den, at vi fra at have et meget stort underskud i 1945—46 har bevæget os frem til et betydeligt overskud i 1948—49. Med det sidst afsluttede regnskabsår vil stigningen i overskuddet imidlertid være bragt til ophør, og alt tyder

på, at overskuddet i dette og det følgende finansår ud fra de givne forudsætninger vil blive stærkt reduceret.

Jeg vil dog gerne, således som det har været nødvendigt hvert år siden krigen, fremhæve, at skønnene over udviklingen fremover ifølge sagens natur er behæftet med betydelig usikkerhed. Dette gælder i særlig grad nu efter devalueringen, da dennes videre virkninger foreløbig står hen i det uvisse.

På baggrund af de her meddelte oplysninger om størrelsen af statens overskud i det sidste finansår kunne man stille det spørgsmål, hvorfor finansministeriets almindelige konto i nationalbanken har vist meget kraftig nedgang i løbet af indeværende år. Kontoen var ved udgangen af januar 313 mill. kr., medens den ved udgangen af juli kun var på 1 mill. kr. Der er således i løbet af disse 7 måneder sket en nedgang i statens kassebeholdning på godt 300 mill. kr.

De undersøgelser, der er foretaget i finansministeriet, viser, at der i og for sig ikke er noget unormalt i, at kontoen går stærkt ned i løbet af første halvår. I 1948 var der fra januar til august en nedgang på rundt 200 mill. kr., og i 1946 og 1947 var der i samme periode en nedgang på henvend 150 mill. kr.

En del af denne nedgang i forårsmånederne er af normal sæsonmæssig karakter; en tilsvarende tendens gjorde sig også gældende før krigen. Den beror på, at visse udgifter først afholdes omkring finansårets slutning — det gælder f. eks. sukkerfondens underskud, konsummælkordningen og forskellige andre statsrefusioner som f. eks. vejpenge til kommunerne.

Udover denne mere normale sæsonsvingning har det i de senere år spillet ind, at provenuet af visse skatter og forbrugsafgifter overføres til reguleringskontoen i nationalbanken, og disse overføres — i 1948—49 ialt 164 mill. kr. — finder også sted omkring finansårets afslutning.

Iøvrigt skyldes nedgangen i kassebeholdningen en række store udbetalinger over kapitalregnskabet dels til statens egen anlægsvirksomhed, dels til finansiering af private investeringer, herunder navnlig ydelse af byggelån i henhold til boligstøttelovgivning. Disse udgifter modsvarer i væsentlig udstrækning af en række henlæggelser på kapitalregnskabet, men der må på disse poster, navnlig boliglånene, regnes med en stærk stigning i udbetalingerne i den kommende tid; det må derfor overvejes, hvorvidt det fortsat vil være hensigts-